REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Tîrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șese luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 95. | Brașov, Joi 1 (14) Maiŭ. | 1903.

Unde am ajuns?

IV.

In numĕrul sĕu ultim, în care și-a luat rĕmas bun dela cetitorii sĕi, „Tribuna", deși se declară de *organul* partidului național român, nu face amintire cu nici un cuvênt de programul acestui partid, nu spune décă și cum l'a apĕrat și cui îi lasă grija acésta după încetarea ei, ci se restrînge a vorbi numai și numai de programul ei propriu, de „confesiunea ei politică" și a pune în vedere, că în curênd îi va lua locul un alt organ.

In același numĕr, imediat după anunțarea, despre care e vorba, „Tribuna" ne spune sub titlul „*Noul organ* al partidului", că ...„s'a și pornit o propagandă viuă pentru fondarea unui nou diar *cu programul „Tribunei"*...

Décă se tratéză de programul „Tribunei", de ce sĕ se înființeze un nou diar? De ce se nu se continue „Tribuna", ca sĕ pótă milita mai departe pentru al ei program?

Și décă e vorba de un nou organ al partidului național, atunci ce noimă are ca acest organ sĕ se înființeze cu programul „Tribunei" și nu cu programul partidului național?

Intrebările de mai sus nu sunt nici-decum superflue, ele se impun de sine îndată ce vom avé în vedere partidul și marile lui interese de viĕță, ér nu cutare grup, séu cutare politică a cutăror fruntași.

Au ajuns în mare strîmtóre fruntașii, cari s'au „găsit grupați" în jurul „Tribunei" până la încetarea ei, décă nu află alt espedient, nu găsesc alt sprijin de a continua lupta pe cale diaristică, decât în înființarea unui nou diar cu programul cel vechiŭ al „Tribunei". Și acésta e cu atât mai fatal și dureros, cu cât, precum se póte ceti printre șire, e vorba în adresa „Tribunei" către cetitorii ei de acei fruntași, cari ca membrii ai comitetului central al partidului au rĕmas pe lângă „Tribuna" în scopul mărturisit de a apĕra interesele și continuitatea partidului.

A putut ajunge „Tribuna" unde a ajuns, concurênd turbatele atacuri adversare cu greșelele proprii ale diriguitorilor ei; a putut sĕ dispară un organ de publicitate, ori cât de însemnat rol sĕ fi avut atunci și atunci, dér ca interesele de viĕță ale unui partid național ca al nostru, care sĕ întinde dela un colț al țĕrii până la celălalt, unindu-ne pe toți în simbolul solidarității naționale, sĕ fie răzimate numai pe puterea de viĕță a unui singur organ de publicitate, ca s'ajungă afacerile nóstre publice naționale în acel hal, încât sĕ atérne viitórea lor îngrijire dela o singură și specială combinațiune diaristică a câtorva persóne, fie ele mai mult ori mai puțin „fruntașe" — acésta ni-se pare lucru atât de curios și abnorm, încât, *sit venia verbo*, ar merita a se folosi ca obiect pentru o operetă comică.

Și totuși, décă ne vom gândi serios, vom fi siliți a recunósce, că în adevĕr cam aici au adus lucrurile nepriceperea și neprevederea unora și indolența de neiertat a celor mai mulți.

Am dori ca cei-ce cred a fi aflat talismanul salvator în înființarea „noului organ al partidului" cu programul „vechiului organ" dispărut, sĕ ne spună, cum a fost cu putință și cum s'a putut admite de către bărbații, cari au fost aleși în comitetul diriguitor al partidului, ca diarul declarat de ei „diar al comitetului și al partidului" în tot timpul, cât a apărut, sĕ fie și sĕ rĕmână constant cu totul neaccesibil pentru ori-ce conlucrare seriósă, sinceră și frățéscă cu cele-lalte diare române naționale dela noi, cari au contribuit la înființarea partidului și au servit și servesc causei lui?

Cum sĕ ne esplicăm, că timp de noue-spre-dece, ani cât a trăit, diarul acela, de a căruia program nici după disparițiа lui nu vor sĕ se despărțéscă, n'a vrut nici decum sĕ stea de vorbă în mod serios, obiectiv și principiar asupra ori și cărei cestiuni naționale, interióre și esterióre mai mult séu mai puțin însemnate, cu diarele naționale de la noi?

Se mai póte mira cineva în asemeni împrejurări, că cei ce se găsesc grupați în jurul acelui diar nu mai sciu încătrău, nu mai sciu cum sĕ-și ajute, și că gândesc că vor puté scăpa din situația strîmtorată, în care i-a adus politica anterióră și posterióră tribunistă față cu însuși partidul și cu interesele sale de viĕță, décă vor pune o nouă etichetă pe vechia marfă, cu care au umblat pe la tîrguri?

Nu-i putem crede așa de naivi.

Atunci ce voiesc? Vor sĕ încerce óre a da partidului o direcțiune nouă, care sĕ se abată dela spiritul programului séu?

De așa ceva nu-i credem capabili.

Stăm deci în loc și ne gândim: Nu cum-va suntem în ajunul unei noue trageri pe sfóră, care sĕ 'ntrécă tot ce s'a mai vĕdut și admirat până acuma?

Evenimentele din Croația.

Diarele, ce le-am primit adi din Budapesta sunt pline cu amĕnunte estrem de alarmante asupra lucrurilor ce se petrec în Croația. Décă ar fi sĕ dăm credĕmênt deplin scirilor comunicate de foile maghiare, atunci ar trebui sĕ dicem, că în Croația a isbucnit o adevĕrată revoluțiune.

Diarului „*Budapesti Hirlap*" i-se comunică din Agram, că populațiunea Croației de mult este în mare fierbere. Printre popor mișună mulțime de agitatori, cari îi spun, că cei-ce nu face jurământ, că nu va vota pentru guvern și aceia cari se vor purta prietinesce față cu Ungaria și față cu pactul (financiar) ungaro-croat, aceia trebue omorîți. Li-se mai spune ómenilor, că împĕratul îi va apĕra, ér soldații n'au sĕ împusce în ei.

Din *Brod* se scrie aceleași foi, că agitațiunea contra Ungarilor e generală, țĕranii sunt ațîțați și în fruntea mișcărei stă însu-și primarul. In întréga Croație terenul e pregătit pentru rĕscólă și numai semnalul se mai așteptă. Intr'una din nopțile trecute s'a plănuit un atac în contra căilor ferate. In Agram e convocată o mare întrunire la care poporul din provincie este învitat cu cuvintele: *Trăéscă Croatul! Crepe Maghiarul!*

Pe linia Baranya-Szentlörincz—Našic tablele cu inscripții maghiare au fost date jos și sdrobite. Este amenințată cu deosebire gara de la *Sericanc*. In fața pericolului s'a dat ordin unui batalion din regimentul 52 din Cinci-biserici, sĕ stea gata de plecare.

Din *Kaposvar* au plecat deja mai multe companii în Croația.

In *Sisek* a fost o mare turburare într'una din nopțile trecute. Turburătorii au spart ferestrile unui restaurant și au sdrobit mobiliarul. Gara din Brod a fost bombardată cu pietrii, au rupt tablele cu inscripții maghiare și au bătut pe funcționarii maghiari. Ordinea numai cu mare greutate a putut fi restabilită.

„*Pester Lloyd*" comunică următórele despre scenele turbulente ce s'au petrecut la castelul *Fodroczy* din Bogacevo.

Fodroczy se afla Dumineca trecută cu familia sa la masă. Un țĕran aduce scirea, că 1000 de țĕrani din Glogovnicea vor sĕ-i asedieze castelul. In momentul următor întréga împrejurime era plină de țĕrani. Fodroczy eși pe verandă și provocă pe țĕrani sĕ se depărteze în liniște. O miie de voci însĕ îi rĕspunseră:

— Deschide pórta, căci Banul este ascuns aici.

Fodroczy caută sĕ-i liniștéscă dicêndu-le, că Banul nu e la el. Nimic n'a folosit însĕ. Pietrii cât pumnul sburară din tóte părțile în ferestri și ómenii fanatisați pĕtrunseră prin bucătărie în castel. Fodroczy îi aștepta cu revolverul încărcat. Vĕdênd însĕ, că ori-ce apĕrare ar fi zadarnică, Fodroczy le dise:

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Mórtea mea.

(5) (Urmare).

„Nu merg" rĕspunse Margareta cu voce resolută, „nu vrĕu sĕ merg, vrĕu sĕ rĕmân aici".

Vocea ei, pe care nu o audisem de eri, mĕ emoționă adênc. Era alterată de durere. O, scumpa, și iubita mea soție! Simțiam, că era aprópe de mine, ea era ultima mea consolare și scieam că privirile ei erau ațintite necontenit asupra mea și că și-a vĕrsat tóte lacrimile inimei sale pentru mine.

Timpul trecea. Inaintea ușii audiam un sgomot, pe care la început nu mi-l puteam esplica. Se părea, că cine-va tîrăie o mobilă pe scări și că acestea fiind strîmte, mobila se lovesce mereu de ziduri. Din potopul de lacrĕmi ale Margaretei ghicii, că acuma îmi aduc cosciugul.

„Ați venit prea curênd" dise dómna Gabin ursuză către ómeni, „puneți-l colo lângă pat".

Cam pe la ce óră e? Pe la nouĕ, mi-se pare. Așa-dér cosciugul era aici! Și cu tótă nóptea adêncă, ce mĕ împresura, îl vedeam limpede înaintea mea: era nou de tot, scândurile de abia giluite.... Dómne, Dumnedeul meu, va sĕ dică s'a sfĕrșit totul? O sĕ mĕ așeḍe în dulapul acesta negru, sĕ mĕ ducă și sĕ mĕ bage în pĕmênt?

Intr'aceea mai avui o ultimă bucurie; cu tótă slăbiciunea ei și cu tótă împotrivirea bĕtrânei, Margareta ținù sĕ-mi facă ea ultimul serviciu: Mĕ premeni și îmbrăcă cu îngrijirea de soră și nevastă. Aveam sensația că mĕ ține pentru ultima óră în brațele sale la fie-care haină, ce mi-o punea pe corp. Adesea trebuia, copleșită de durere, sĕ se oprĕscă, apoi mĕ stringea la piept și mĕ scălda în lacrimile sale. Ah, cu câtă plăcere i-aș fi înapoiat îmbrățișarea și sărutarea. Cu cât drag i aș fi strigat: „Nu plânge iubito, eu traesc! — Ah, dar eram neputincios de a mĕ mișca și trebuia sĕ mĕ las sĕ umble cu m ine ca cu o massă inertă, fără viĕță!

„Ce pĕcat de atâtea lucruri frumóse", dicea mereu dómna Gabin, ajutând nevestei mele. „Tóte sunt perdute".

„Lasă-mĕ sĕ le fac cum sciu eu" rĕspunse Margareta suspinând, „sĕ ducă cu sine pe ultima sa cale tot ce are mai frumos".

Ințelesei, că mĕ îmbrăcă în hainele, cu cari am fost mire. Le pusesem la o parte cu îngrijire și aveam de gând sĕ le îmbrac în Paris numai la solemnități mai mari.

După ce a terminat, Margareta cădù istovită în jilț și audiam cum plângea amar.

De-odată audii vocea lui Simoneau. Trebue, că a întrat fără sgomot, căci n'aveam cunoscință sĕ fie în odaie.

„Au venit. Sunt jos" șopti el bĕtrânei.

„Bine", rĕspunse acésta tot șoptind. „Au venit tocmai la timp. E mai bine sĕ isprăvim mai curênd. Chiemați-i sus".

Simoneau hesita. „Mĕ tem", dise el, „mĕ tem de desperarea nenorocitei femei".

„Bĕtrâna părea, că a rĕmas gânditóre, ér după o pausă începù: „Ascultați, domnule, d-vóstră trebue, cu binele séu cu forța, sĕ o duceți în odaia mea. Nu e permis sĕ rĕmână aici. Ii facem un serviciu, décă nu o lăsăm aici. Noi sĕ ne îngrijim, ca sĕ se pregătéscă totul cât se póte de iute".

Vorbele acestea mĕ isbiră drept în inimă. Necazul meu crescù și mai mult, când înțeleseiŭ că Simoneau se apropie de soția mea și ghiciiŭ, că acum are sĕ se producă o luptă grozavă.

Simoneau rugă, implóră pe Margareta, sĕ nu rĕmână în odaie.

„Pentru numele lui Dumnedeu, nu te espune de geaba la o durere atât de crâncenă", dise el.

„Nu, nu" repeta nenorocita, sermana femeie, „nu, nu, vrĕu sĕ stau până în ultimul moment. Ah, eu nu îl am decât pe el în lume, și décă s'a dus el, am rĕmas părăsită, singură — singură!"

— Sunteţi Croaţi, ér nu tâlharĭ. Tot ce doriţi vi-se va împlini.

Ţĕranii habar n'aveau de vorbele luĭ şi strigau: Banul se află aicĭ! Dă-ni-l! Au întrat apoi prin tóte odăile şi timp de doue óre au spart şi au sdrobit tot ce le sta înainte. Au pretins apoi sĕ li-se dea stindardul maghiar. După-ce li-s'a spus, că nu sunt ast-fel de stindarde în castel, ţĕranii s'au urcat în turnul castelului de unde au luat vr'o 20 de stindarde deosebite. După aceea au provocat pe Fodroczy sĕ facă jurămênt în biserică, că nu va mai vota pentru guvern, nu va mai ţinĕ ascuns pe Banul şi că nu va pretinde nicĭ o despăgubire pentru paguba ce i-s'a făcut. Apoi au dat foc stégurilor şi au silit pe Fodroczy sĕ mérgă cu ei la Oalnic şi sĕ le ajute a jefui şi omorî pe primarul Kadicsek. S'a iscat însĕ o mare furtună, de care Fodroczy profitând, s'a întors acasă.

*

Memorandul opoziţiei croate.

Opoziţia croată a adresat Banului *Khuen-Hedervary* un memorand, în care accentuéză înainte de tóte, că sub conducerea luĭ stările publice din Croaţia au luat un caracter din ce în ce mai trist şi mai serios: închisorile sunt pline de arestaţĭ politicĭ, diarele sunt confiscate, poliţia şi gendarmeria vré sĕ remedieze relele prin espulsărĭ şi vĕrsărĭ de sânge.

Ultimele turburărĭ n'au fost provocate de agitaţiunile opoziţiei croate, séu de Camarilla din Viena, căcĭ ele sunt o firéscă urmare a sistemului politic al Banului. Acest sistem s'a manifestat în trei direcţiunĭ, anume:

1) Banul s'a încercat a schimba elementul fundamental al raporturilor dintre Croaţia-Slavonia şi Ungaria; 2) Limba maghiară se întrebuinţéză tot mai des pe teritorul Croaţiei în oficiile publice, prin ceea-ce se calcă dispoziţiunile §-lui 57 din pactul financiar ungaro-croat, care numai limba croată o recunósce de limbă oficială; 3) Pe lângă stindardul croat se aplică oficial şi stindardul maghiar, pe când § 61 din pact prescrie clar, că în Croaţia-Slavonia numai tricolorul croat póte fi arborat în mod legal.

Memorandul ia în nume de rĕu Banului, că sub administrarea lui de 20 anĭ drepturile naţionale croate nu că au fost lărgite, ci din potrivă au fost restrînse, ba în multe casurĭ suspendate. Opinia publică croată punêndu-se în mişcare pentru a protesta contra abusurilor, organele administrative supuse Banului au interdis în mod ilegal adunările, chiar şi în casurĭ când nu erau competente. In ast-fel de împrejurărĭ e firesc, ca neliniştea sĕ se manifesteze în turburărĭ, ér Banul drept remediarea situaţiunei, apĕră cu poliţia stindardul maghiar, inscripţiile maghiare şi prigonesce crud poporaţiunea cu ajutorul poliţiei şi gendarmeriei.

Remaghiarisarea „Ungurilor valahisaţĭ“ de la Bârcea-mare.

Din comitatul Hundórei, Maiŭ a. c.

Din incidentul procesului criminal, intentat părintelui Iosif Stupineanu pe motiv, că ar fi agitat contra Maghiarilor, mi-am adus aminte de tămbălăul patriotic, ce a avut loc în Bârcea-mică, când cu sfinţirea bisericei reformate de acolo. Cele ce le voiŭ scrie mai la vale, mi-le-a împărtăşit un domn maghiar, de o distinsă posiţie, care însuşĭ a luat parte la sfinţirea bisericei, şi mi-le-a împărtăşit cu multă indignare.

Pentru mai buna pricepere a lucrului trebue sĕ vĕ spun, că în comuna Bârcea mare, de când e lumea, ţĕranĭ maghiarĭ nu au locuit şi nicĭ astădĭ Maghiarĭ băştinaşĭ acolo nu locuesc. Bârcea-mare e o comună mică, situată pe partea dréptă a Cernei, ce isvoresce din munţii Huniadórei, cale de trei pătrare de óre de la Deva.

Ţĕranii din acea comună, sunt românĭ uniţĭ. Au o biserică de piétră şi până mai anii trecuţĭ au avut un preot fórte vrednic, pe fie iertatul Petru Pop.

In Bârcea-mare, Barcsay-escii au fost „domnii“ de pămênt şi o parte din descedenţĭ şi acuma locuesc în comună, în edificiile rĕmase şi carĭ de present se găsesc într'o stare ca multe „curţĭ domnescĭ“ de prin Ardeal.

Aicĭ a şedut pe timpul când s'au întêmplat cele ce vi-le voiŭ istorisi şi „măria sa“ fişpanul comitatului Hunedórei: Barcsay Kálmán, marele apostol al maghiarisării din aceste părţĭ. Se scie, că nemeşnţii şi proprietăraşii scăpătaţĭ, de comun se pórtă brutal, neuman şi păgubitor cu ţĕranii din comunele pe unde se cred încă tot domnĭ feudalĭ, de unde fórte natural, ţĕranii se feresc de ei şi nu le merg la lucru, nicĭ nu se aplică la ei ca servitorĭ; decĭ „măriile lor“ sunt necesitaţĭ a-şĭ aduce lucrătorĭ şi servitorĭ din alte părţĭ — cei mai fudulĭ îşĭ aduc Săcui — cu carĭ însĕ fórte arare-orĭ se pot ferici.

Aşa a fost şi la Bârcea mare. „Măriile lor“ în frunte cu fişpanul Barcsay Kálmán, au iscodit planurĭ uriaşe. Ca sĕ arete, cât sunt ei de marĭ patrioţĭ, Barcsay Kálmán cu ai sĕi au mişcat tóte pietrile, ca în-comuna învecinată Bârcea-mică, sĕ se facă scólă de stat.

Pentru a-şĭ ajunge scopul, Barcsay-escii au dăruit pentru edificiul de şcólă nisce hurube de magazine vechĭ, din care apoi s'a făcut vestita şcólă de stat cu menirea sĕ maghiariseze împrejurimea românéscă.

Şi ca efectul sĕ fie şi mai sigur, apoi sĕ aibă şi ei şi servitorii lor unde sĕ se róge lui Dumnedeu, s'a zidit şi o bisericuţă reformată, chiar în faţa şcólei de stat.

Diarele maghiare de pe atuncĭ s'au ocupat mult cu şcóla şi biserica din Bârcea, şi marĭ speranţe de maghiarisare s'au legat de ridicarea acelor zidirĭ.

După-ce s'au ridicat şcóla şi bisericuţa, patrioţii cei marĭ ai comitatului au făcut sĕ se convóce adunarea generală a societăţii de maghiarisare „Emke“ din Clujiŭ la Deva, ca cu acea ocasiune publicul maghiar sĕ pótă lua parte şi la sfinţirea bisericei din Bârcea.

Mĭ-aduc aminte, câtă lume maghiară se adunase atuncĭ la Deva şi cu câtă pietate şi compătimire politică-maghiară scrieau diarele maghiare despre *„sĕrmanii Maghiarĭ românisaţĭ de la Bârcea“*. Se vorbia, cu mult entusiasm, cum alta di, tot publicul maghiar va merge la Bârcea, la sfinţirea bisericei reformate, sĕ vadă cu ochii pe nefericiţii acei de Maghiarĭ, carĭ s'au românisat atât de cumplit. Diarele maghiare au fost pline de rapórte elogióse despre succesul splendid al adunării generale a societăţii „Emke“ şi de pióasa sfinţire a bisericei reformate din Bârcea, viitórea Meccă a Maghiarilor valahisaţĭ.

A doua-treia di după serbările patriotice din Deva şi Bârcea, m'am întêlnit cu sus numitul „domn“, un gentleman şi veteran fórte simpatic, unicul despre care se dicea, că are mai mult drept a se provoca la antecesorii sĕi princiarĭ... care a trăit mult timp între Românĭ şi a fost şi deputat în dieta din Budapesta. Cum m'a vĕdut, a venit la mine şi luându-mĕ de braţ îmĭ istorisi următórele:

— Frate şi prietine! (vorbia bine românesce). Scii, că alaltăerĭ s'a întêmplat la Bârcea un scandal ne mai pomenit!

—Cum aşa? N'am audit nimic. — Kálmán *barátom*, nĭ-a tras pe sfóră şi nĭ-a făcut una, încât şi adĭ îmĭ ard obrajii de ruşine. Precum vei fi audit, tot publicul de la adunarea gen. a societăţii „Emke“ a eşit la Bârcea, ca sĕ asiste la sfinţirea bisericei reformate. S'a adunat multă lume, căcĭ erau mulţĭ curioşĭ sĕ vadă pe Maghiarii cei „romanisaţĭ“, despre carĭ se scrisese atât de mult prin diare. Aranjatorul de frunte şi aşa dicênd domnul casei, fratele Barcsay Kálmán, era în mare perplecsitate, căcĭ publicul mereu venia, ba a fost sosit şi episcopul reformat — şi credincioşii, noii reformaţĭ, pe carĭ erau curioşĭ sĕ-ĭ vadă cei sosiţĭ, nu erau ca 'n palmă şi se apropia vremea sĕ se încépă sfinţirea.

Vĕdênd, că nu mai e scăpare, fratele Kálmán se repedi prin sat, şi pe care cum îl întêlnia, îĭ poruncea sĕ vină grabnic la biserica cea nouă la sfinţire, sĕ stea şi ei pe acolo, că apoi vor fi omeniţĭ ca nisce domnĭ.

Cu multă trudă a verbuat (adunat cu toba) apoi o cétă de ţĕranĭ din Bârcea mare şi mică de pe la casele lor şi de pe uliţĭ, ba şi de pe câmp, prin ómenii sĕi...

Publicul cel mare, — se 'nţelege, — nu scia nimic şi nicĭ nu înţelegea, cum noii credincioşĭ se adună aşa cu greu, ba pe unii din óspeţĭ îĭ podideau lacrimile de compătimire, vĕdênd cât de strĕinĭ sĕ simţiau noii remaghiarisaţĭ.

Se începe ceremonia sfinţirei. Kálmán îĭ înşiră pe cei adunaţĭ chiar înainte, în faţa episcopului. Episcopul ţine predica şi se adreséză cu multă pietate către noii credincioşĭ, — momentul e înălţător. Sub tótă durata predicei şi mai cu sémă când sĕ se împartă nafora, noii credincioşĭ aveua o ţinută de tot curiósă şi neesplicabilă, căcĭ abia numai unii se apropiau de masă — carĭ de fapt erau trecuţĭ la legea rdformată, — pe când ceilalţĭ păreau aşa de spăriaţĭ, se coteau şi se uitau unii la alţii, aşa de curioşĭ, încât publicul şi chiar episcopul stăteau uimiţĭ, căcĭ nu puteau înţelege ce sĕ însemneze tóte aceste. Eu la moment am vĕdut, că ce e, dér n'am putut sĕ contribuiŭ ca scandalul sĕ fie şi mai mare, fără ca sĕ mĕ fac şi pe mine de ruşine.

In acéstă situaţie penibilă, — continuă domnul din cestiune — de-odată se aude în biserică un sgomot mare din afară. Adecă ce sĕ vedĭ? Femeile bărbaţilor recrutaţĭ de Kálmán, au aflat, că bărbaţii lor sunt în biserică, şi că acolo îĭ vor cumineca ca pe reformaţĭ... Haid' cu tótele 'naintea bisericei reformate şi fiind-că nu puteau sĕ între, au început sĕ strige, cât le lua gura:

„Mĕi Ioane! Mĕi Niculae! Mĕi Tódere! Ce cauţĭ tu acolo? Eşĭ afară! N'audĭ mĕi? La casă sĕ nu mai vii, până nu te vei spovedi şi cumineca la popa nost'“ — şi aşa mai departe...

Iţĭ poţĭ închipui situaţia! Episcopul aflând de mişculanţele lui Barcsay Kálmán, s'a indignat întru atâta, încât n'a mai voit sĕ stea nicĭ la masă, ci a lăsat sĕ prindă caii la trăsură şi s'a dus fórte mâhnit la staţia de la Simeria şi cu trenul de după amédi a plecat înapoi la Clujiŭ.

Aşa mĭ-a povestit mie cele petrecute fie-ertatul: „Puiŭ de prinţ de la Vinţ.“

*

Étă în ce comună s'a întêmplat evenimentul cel gróznic, că un popă valah a pus érăşĭ în prospect valahisarea bieţilor Maghiarĭ şi încă pe timpul fişpăniei descendentului princiar Barcsay Kálmán.

Cassiu.

Ce se petrece în Balcanĭ.

Se comunică din Constantinopol, că în Macedonia au fost arestaţĭ 864 învĕţătorĭ şi 28 profesorĭ de gimnasiu, între carĭ 82 Sêrbĭ. Cei-lalţĭ sunt toţĭ Bulgarĭ.

= Diarul „*Vecerna Posta*“ din Sofia cere, ca poporul bulgar sĕ silésca în mod direct guvernul, ca sĕ declare rĕsboiŭ Turciei.

= Din *Ueskueb* se telegrafézá, că de câte-va dile merg la Mitroviţa câte treipatru trenurĭ militare. A plecat acolo şi o baterie.

= Din *Monastir* se anunţă, că în cursul perchisiţiunilor făcute la casele bulgărescĭ de către nizamĭ, Bulgarii s'au revoltat întrebuinţând arme. Patru Bulgarĭ şi un soldat au fost ucişĭ. Oraşul are un aspect jalnic. Nimenĭ nu îndrăsnesce sĕ iasă din casă.

= „*Agence Naţionale*“ află din Atena, că autorităţile grecescĭ au primit de la comitetele macedonene mai multe scrisorĭ în carĭ sunt anunţate, că se vor comite atentate şi în Grecia. Guvernul grecesc a luat marĭ precauţiunĭ la hotare. In câte-va puncte din Thesalia s'a secuestrat dinamită.

= Faimosul şef de bandă bulgar Piperkata a atacat şi a jefuit posta turcéscă, ce circula între Kitchewo şi Monastir (Britolia).

= „*L'Indepedance Belge*“ scrie, că primul ministru bulgar e un infocat russo-fil şi nu se va arăta dispus la un rĕsboiŭ cu Turcia, decât atuncĭ când va primi cuvêntul de ordine de la Petersburg. Opinia publică din Bulgaria însĕ ţine pe faţă cu revoluţionarii din Macedonia. La Sofia se consideră de neînlăturat un rĕsboiŭ

Dómna Gabin şopti tînĕrului: „Du-te ia-o şi o du afară!“

„Cum? Acest om strĕin sĕ îndrăsnéscă a se apropia de soţia mea şi a o lua în braţe?“

Trebue, că a îndrăsnit, căcĭ audiĭ pe Margareta ţipând.

Atuncĭ mĕ cuprinse o mânie sĕlbatică, voiam sĕ mĕ ridic şi sĕ mĕ arunc asupra miserabilului. Dér membrele mele rĕmaseră paralisate, nicĭ atâta putere nu aveam sĕ-mĭ ridic pleópele, ca sĕ vĕd, ce se petrece împrejurul meu.

Lupta continua, nevasta mea se ţinea de mobilă şi suspina: „O, pentru numele lui Dumnedeu, lasă-mĕ te rog, lasă-mĕ, nu vrĕu, nu vrĕu“.

Trebue că Simonean a apucat'o cu tótă puterea, căcĭ Margareta striga cu glas jalnic, ca o copilă năpăstuită.

O duse... suspinele ei se audiau acum din depărtare... nu o mai audiam... şi eu îmĭ zugrăviam în imaginaţie, cum o ducea tînĕrul robust în braţe, cum ea istovită fără puterĭ, zăcea la pieptul lui lat şi plângea atêrnată de gâtul lui şi că acum ea trebue sĕ se lase a o duce, unde vrea el.

„Asta fù o grea muncă“, murmura bĕtrâna, „şi acum repede, până e timp“.

Şi se îndreptă spre uşe.

Iar pe mine mĕ cuprinse o gelosie fără marginĭ. Simţiam că îndepărtarea nevestei mele este o răpire abominabilă. Deşi pe Margareta nu o *vĕdusem* din diua trecută, dér o *audiam* cel puţin şi aveam conscienţa presenţei ei. Acuma s'a sfîrşit totul, acuma mĭ-au smuls'o, mĭ-au răpit'o; un strĕin s'a pus între mine şi ea, mĭ-a luat'o, înainte de a mĕ fi băgat în pămênt! Şi acuma ea era singură cu dênsul în odaia laterală, el o mângâia, póte va fi îndrăsnit chiar a o săruta!

Uşa se deschise din nou. Se audiau nisce paşĭ grei.

„Repede, repede“, îndemnaĭ dómna Gabin, „repede, înainte de a veni tînĕra femeie“.

Bĕtrâna vorbia către ómenii ce întrară, ér aceştia rĕspundeau scurt şi nearticulat.

„Eu nu sunt rudă“, esplică bĕtrâna mai departe, „eu nu sunt decât vecină. Eu n'am nicĭ un profit de aicĭ şi mĕ interesez de aceştĭ ómenĭ numai din milă. De sigur nu e ceva lucru plăcut. Am priveghiat tótă nóptea şi pe la órele patru se făcuse frig al dracului. — Sĕ sciţĭ, că sunt o próstă. Sunt prea bună“.

Pe când bĕtrâna flecărea neîncetat, necunoscuţii aşedară cosciugul în mijlocul odăii. Acuma înţelegem, că s'a sfîrşit totul. Eram osêndit şi încă tot nu mĕ treziam!

Cugetele mele îşĭ perdură claritatea; aveam sensaţia, par-că un fum negru ar pluti d'asupra mea şi m'ar învĕli total. O obosélă mare mĕ cuprinse şi simţiam un fel de uşurare, că nu trebuia sĕ mai aştept, sĕ mai sperez nimica.

(Va urma.)

cu Turcia. Se prețuesc de pe acum forțele de resistență ale armatei bulgare.

= După o telegramă din Berlin, situația în Orient s'ar fi îmbunătățit. Intre Sofia și Constantinopol relațiunile nu mai sunt așa de încordate, grație sforțărilor puterilor, cari au declarat energic, că pacea trebue sĕ fie menținută în Balcanĭ.

SCIRILE DILEI.

— 30 Aprilie v.

Incă un „agitator" condamnat. La curtea cu jurațĭ din Budapesta s'a judecat alaltaerĭ procesul de presă intentat foii slovăcescĭ *„Hlas Ludu"*. Era incriminat un articol scris de d-l Francisc *Kabina* în care se ataca ordonanța lui Wlassics privitóre la predarea limbei maghiare în școlele primare. Acusatul fù declarat vinovat și pe basa verdictului juraților, tribunalul l'a condamnat la *3 lunĭ închisóre de stat și 200 coróre amendă.*

Serbărĭ în amintirea lui Rakoczi. Din incidentul aniversării a 200 a revoluției lui Rakoczi atât în Budapesta, cât și în mai multe orașe provinciale s'au ținut serbărĭ împreunate cu representarea unor piese naționale, declamațiunĭ etc. Cu deosebire tinerimea a ținut sĕ-șĭ manifeste omagiul sĕu față cu memoria revoluționarului maghiar. Delegațiunĭ studențescĭ din mai multe orașe au participat la serbarea din Budapesta.

Ședință generală la Academia maghiară. Academia maghiară și-a ținut Dumineca trecută ședința generală aniversară. Președintele Baron Lorant Eötvös a ținut o conferență din sciințele fisicale vorbind despre mĕsurile unitare. Secretarul Col. Szily a cetit raportul anual, V. Concha a ținut un discurs comemorativ asupra lui Francisc Pulszky, ér Gustav Heinrich a vorbit despre influențele ungurescĭ asupra literaturei germane.

Nou advocat român în Biserica Albă. D-l Dr. Titu *Mălaiu*, care nu de mult a trecut cu succes esamenul de advocat și-a deschis cancelaria în Biserica Albă (Bănat).

Reformele în Rusia. Manifestul prin care Țarul promite reformele, a fost citit în tóte bisericile și sinagogele din Rusia. In sinagoga din Odessa s'a petrecut un accident. Un glas a strigat: Jos absolutismul! și în urmă s'a fluerat. Evreii din sinagogă au fugit. Din galeriile sinagogei s'au aruncat jos foi volante pe carĭ erau imprimate: Trăéscă socialismul! Poliția a făcut mai multe arestărĭ.

Turburărĭ în Rusia. La *Teraspoli*, oraș pe malul Nistrului, s'au petrecut aceleașĭ scene ca și la Kișineu. Mai mulțĭ ovrei au fost masacrațĭ.

Proprietatea în Solnoc-Dobâca. Proprietățĭ mai însemnate au în acest comitat baronul Samuilă Iosika (Surduc), contele Victor Korniss (S.-Benediug). contele Eug. Vass (Țaga), contele Géza Teleki eredĭ (Suciul-superior), contele Iul. Teleki (Lona), conții Bethlen, bar. Des. Banffy și Korbuly Bogdan. Dintre 66 arendașĭ 43 sunt jidovĭ cu 38.000 jughĕre. (Inainte cu 10 anĭ din 54 arendașĭ erau 35 jidovĭ cu 30.000 jughĕre). Proprietarĭ marĭ jidovĭ sunt 65 cu 63.000 jughĕre. (Inainte cu 10 anĭ erau 25 cu 32.000 jughĕre).

Morțĭ de ciumă. O depeșe din Calcutta anunță, că în ultima sĕptĕmână au murit de ciumă în India, 32 de mii de persóne. La Port-Said s'a constatat un nou cas de ciumă și consiliul sanitar din Constantinopol a ordonat o observațiune de 48 óre și desinfecțiune pentru tóte provenințele din acea localitate.

Resbunare diavoléscă. Petru Kaspar și Ioan Hauswirt erau doi țĕranĭ din Lieboch (Stiria) și deși erau vecinĭ, trăiau de mult în dușmănia cea mai mare. Cu deosebire Kaspar avea o ură atât de gróznică în potriva lui Hauswirt, încât abia aștepta sĕ i-se dea prilegiu de rĕsbunare. In dĭua de 1 Maiŭ, după-cum scrie „Grazer Volksblatt", Kaspar tăia nutreț în șura sa. Copilul de 4 anĭ al vecinului sĕu veni în șură și se uita la Kaspar ce face. Luĭ Kaspar îĭ veni un gând diavolesc: „Haĭ băiete, ține cu mâna de aicĭ". Băiatul, fără sĕ bănuéscă ceva, pune mâna pe nutreț și Kaspar dădù cu cuțitul ascuțit și odată cu nutrețul tăià degetul arătător de la mâna dréptă a copilului, rănind și celelalte patru degete. Contra lui Kaspar s'a pornit cercetare criminală.

Un deputat tăcut ca pescele. In fiecare parlament este câte un numĕr de deputațĭ, carĭ anĭ de-arêndul nu-șĭ ridică glasul sĕ vorbéscă și ei ceva în interesul celor ce i-au încredințat mandatul. In Metz a făcut cine-va dĭlele acestea o glumă electorală rĕutăciósă la adresa deputatului Pierson, care în două perióde electorale s'a distins prin cea mai elocuentă tăcere. A scos anume de sub tipar o broșură întitulată: „Resumatul discursurilor rostite de d-l Pierson de pe tribuna Reichstagului german în timpul celor două sesiunĭ parlamentare, cât a representat cercul Metz — Land. Rugăm a întórce." — Décă întorcĭ pagina vedĭ câte-va paginĭ albe....

Bursă de stat pentru dĭariștĭ. Se scrie din Copenhaga: In budgetul statuluĭ se prevede în fie-care an o sumă pentru savanțĭ, scriitorĭ și artiștĭ. Banii se împart parte ca subvențiune directă, parte ca bursă de călĕtorie. Anul acesta s'a conferit pentru prima óră o asemenea bursă unui *dĭarist*, un fapt care a fost primit cu aplause de întréga presă.

In Veneția-de-jos se va arangea Duminecă la 17 Maiŭ st. n. o producțiune declamatorică-teatrală din incidentul adunării învĕțătorilor din despărțĕmêntul Făgăraș al Reuniunii din archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Prețul întrării de persónă 1 cor. 20 banĭ, de persónă în familie 1 cor. Venitul e destinat școlei locale. După producțiune urméză dans.

Un sfat bun. Cine vrea sĕ-șĭ facă în grădină un covor frumos de iérbă, aceluia se recomandă a-șĭ procura de la Magazinul de seminţe c. r. *Edmund Mauthner* în Budapesta, amestecul de seminţe de iérbă compus din iérbă de la „Promenada" sĕu „insula Margaretha". De 29 anĭ liferéză Mauthner aceste seminţe de iérbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

C. A. Rosetti.

(Din memoriile regelui Carol.)

II.

6/18 Febr. 1870. Oposiția înșelată în speranțele sale găsesce astădĭ un pretext spre a eși din cameră. C. A. *Rosetti*, șeful liberalilor, fu ales pentru a doua óră deputat în orașul Brăila și prin urmare este învitat de către președintele camerei a-șĭ ocupa scaunul. Astădĭ se dă cetire rĕspunsului ce l'a dat *Rosetti* la învitarea președintelui. Rosetti numesce acest act o lipsă de demnitate din partea președintelui. Mai departe rĕspunsul dĭce în terminĭ ofensătorĭ că acéstă cameră n'a eșit din alegerĭ constituționale și că el nicĭ odată nu va ocupa loc între membrii acestei camere. Un membru al majorității atacate (P. Grădișteanu) rĕspunde în terminĭ tot așa de violențĭ și insultă pe partisanii lui Rosetti carĭ apoi în numĕr de 9 părăsesc sala de ședințe cu amenințarea, că vor aranja pe stradă, o „tragedie sângerósă".

21 Februarie 5 Martie 1870. Bal la palat, la care se presintă fórte mulțĭ chiar și *C. A. Rosetti*, care în „Românul" atacă fórte violent părechea princiară.

8/20 August 1870. In nóptea trecută a isbucnit în Ploiescĭ un fel de revoluție. Casarma dorobanților, în care nu erau decât 7 soldațĭ și câțiva recruțĭ a fost luată cu asalt, principele declarat ca detronat, generalul Golescu proclamat ca locțiitor, ér Ioan Brătianu ministru de rĕsboiŭ ad interim! Deputatul *Candianu Popescu*, care stă în fruntea mișcării, ca nou prefect al județului a dat ordine pentru concentrarea trupelor. Principele consideră la început lucrul drept copilărie, pe urmă însĕ se convinge, că afacerea nu era atât de inofensivă. *C. A. Rosetti* conform intențiunilor căruia se dĭce că a operat Candianu de 14 dĭle a plecat din țéră.

9/21 August 1870. Miniștrii lanséză un apel, care comunică cetățenilor, că deputatul Candianu Popescu în fruntea unei bande de tulburătorĭ a făcut în Ploiescĭ o încercare pe cât de descreerată, pe atât de criminală spre a rĕsturna ordinea actuală, dér că liniscea a fost restabilită de către trupe în timp de 24 óre. Poporul sĕ se strîngă în jurul tronului, care în aceste timpurĭ tulbure este mai mult decât orĭ când singura garanție a prosperărei și esistenței României.

Candianu a fugit la Buzĕu, acolo însĕ a fost arestat.

Revolta din Ploiescĭ în urma mĕsurilor energice ale guvernului n'a avut urmărĭ seriόse, totușĭ s'a făcut numerόse arestărĭ.

Aflând principele că și generalul *Golescu* — odinióră membru în *locotenența domnéscă*, care îĭ predete principelui înainte de asta cu patru anĭ puterea de stat — a fost arestat, trimite îmediat pe adjutantul sĕu sĕ cheme pe Golescu. Principele îșĭ esprimă regretele asupra celor întîmplate, spune însĕ că nimic nu e mai firesc, decât că guvernul a credut de cuviință a-l aresta, de vreme ce „republica din Ploiescĭ" pe el l'a proclamat de regent. El însĕ, principele, are încredere în fidelitatea lui Golescu și îĭ redă libertatea. Iĭ pare rĕu de asemenea principelui, că și amicul lui Golescu, Ioan *Brătianu* încă a fost arestat în Pitești, nu póte admite, că Brătianu sĕ fi sciut de întreprinderea nebună de la Ploiescĭ, orĭ că ar fi aprobat-o! Inițiatorii *„Putsch"*-ului*) de sigur au abusat în mod criminal de numele lui Golescu și Brătianu, nume carĭ au o popularitate atât de generală.

Brătianu se află internat în închisórea orașului Piteștĭ; el nu s'a împotrivit, când a mers la dînsul agentul polițienesc sĕ-l aresteze și s'a rugat numai sĕ nu i-se rĕscoléscă hârtiile, căcĭ acésta n'ar fi de cât ostenéla de prisos, de vreme ce, adaugă el glumind, el este „un conspirator cu mai multă esperiență" de cât sĕ se pótă găsi la el hârtii compromițătóre.

Numĕrul arestaților se urcă la vr'o douĕdecĭ persóne, împotriva celor mai mulțĭ din ei nu se vor pute produce dovedĭ, de órece ucenicii lui Mazzini nicĭ odată nu dau de la sine ceva scris.

De altmintrea, cum scrie principele tatălui sĕu, dată fiind anarchia de adĭ a spiritelor, probabil că juriul îĭ va achita pe toțĭ cei ce au participat direct la „Putsch"-ul din Ploiescĭ.**)

Armata ca și altă dată și în acéstă ocasiune s'a purtat bine. Oficianții de la oficiul telegrafic din Ploiești, pe aparatele cărora revoluționarii puseseră mâna și-au păstrat și ei presența de spirit. Candianu a întrat cu revolverul încărcat în biurou și voia sĕ forțeze pe oficianțĭ sĕ telegrafieze în țéră și strĕinătate depeșĭ despre detronarea principelui. In loc de acésta ei au însciințat îmediat oficiul telegrafic din Bucurescĭ despre cele întîmplate așa că ministeriul a putut lua la timp mĕsurile necesare.

(Inainte încă de a fi pronunțat verdictul din Tĕrgoviște, principele inspectând linia căilor ferate până la Brăila a fost învitat de Ploieștenĭ sĕ se opréscă în acel oraș și a fost primit la 12/24 Octomvrie cu mare însuflețire.

Am publicat mai pe larg descrierea proclamării republicei din Ploiești, care pe cum se vede a fost pusă la cale de Candianu-Popescu la inspirația lui Rosetti. Candianu Popescu, pe cum se scie a ajuns mai târdiu general și cel mai iubit adjutant al regelui Carol, ér Rosetti a ajuns érășĭ ministru.)

A. P.

Convocare.

Despărțĕmêntul Făgăraș al Reuniunei înv. gr. cat. din Archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș îșĭ va ține adunarea de primăvară Duminecă în 17 Maiŭ st. n. a. c. în Veneția inf., la care sĕ învită P. T. membrii și toțĭ binevoitorii școlei.

Program: 1. La 7 óre diminéța participarea în corpore la serviciul divin. 2. Constatarea membrilor presențĭ. 3. Deschiderea ședinței. 4. Asistarea la esamenul de vară cu elevii școlei locale. 5. Alegerea comisiunilor pentru aprecierea esamenului, a disertanților precum și a încasărei taxelor. 6. Cetirea disertației: „Cunóscerea individualității școlarului" de înv. Octavian Pop. 7. Disertația poporală: „Crescerea în familie și influința ei asupra vieții popórelor" de înv. Andreiŭ Stroia. 8. Raportul comisiunilor. 9. Cetirea protocolului din adunarea trecută. 10. Eventuale propunerĭ. 11. Fixarea locului și timpului adunărei de tómnă și designarea persónelor prelegătóre și disertante. 12. Alegerea celor 2 membrii verificătorĭ. 13. Inchiderea ședinței.

Șinca-Veche, în 6 Maiŭ 1903.

Ioan Popu, președinte. *Cornel Langa*, not. desp.

*) *„Putsch"* în dialectul din Zürich însemnéză o încercare neasceptată de revoltă, care repede se liniștesce. Cuvêntul datéză de la mișcările din 1839. — Tr.

**) Juriul din Tirgoviște a achitat în adevĕr în Octomvrie pe toțĭ revoluționarii din Ploescĭ. Trad.

Literatură.

In tipografia *Minerva* din Bucurescĭ se află sub presă trei volume și vor apăré peste câte-va dĭle:

1) Poesii din Verlaine, traduse de *St. O. Iosif* și *D. Anghel.*

2) Preludii, încercărĭ critice de *Il. Chendi.*

3) Poesii, primul volum al colaboratorului nostru *Z. Bârsan.*

A apărut nr. 17 din **Sĕmănătorul** revistă literară sĕptĕmânală, cu următorul sumar: Ioan Bârseanul: Surorile; Eronim Bariţiŭ: Amintirĭ despre Eminescu; St. O. I.:Pastel; Mihaiŭ Sadoveanu: Intr'un sat, odată; Zaharia Bârsanu: Vis și adevĕr; Ioan Scurtu: Cronica sĕptĕmânei (Monumente naționale); Natalia Negru: După plóie.

—A apărut tomul I. din *„Novele"* de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broșura are 286 paginĭ și conține istoriόre frumóse scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ULTIME SCIRI.

Deva, 13 Maiŭ. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.) Adĭ s'a judecat la tribunalul de aicĭ procesul ce i-s'a intentat preotului Iosif *Stupineanu* pe motiv de agitație contra naționalității maghiare, ce ar fi comis'o prin aceea, că în calitate de catechet a provocat pe școlarii românĭ unițĭ din Bârcea mică sĕ nu-l mai salute ungaresce, ci românesce, căcĭ ei sunt Românĭ, și că ar fi ațîțat contra Maghiarilor. Rechisitorul procurorului a fost slab, sub tótă critica. Pledoaria apĕrătorului Dr. I. *Pop* magistrală. Prin puternice argumente a resfrâns tóte momentele agravante din acusare, arătând absoluta netemeinicie a urmăririi acusatului. Cu tóte aceste acusatul Iosif *Stupineanu a fost condamnat* la **trei lunĭ închisóre de stat** și o sută cor. amendă. Atât procurorul, cât și acusatul au anunțat recurs de nulitate.

Roma, 12 Maiŭ. Mare sensație a produs aicĭ articolul oficiósei „Tribuna" în care se vestesce înșghebarea unei noue alianțe între Italia, Francia, Anglia și Rusia, isolând pe Germania.

Constantinopol 12 Maiŭ. După scirĭ din sorginte particulară, Turcia îșĭ mobiliséză tóte forțele armate, în vederea unui rĕsboiŭ. Inaintea de concentrările din Albania și Macedonia, s'a pus pe picior de rĕsboiŭ un mare numĕr de soldațĭ. Sosesc trupe din Siria, Asia minoră, Arabia, trenurile aducênd mii de soldațĭ carĭ sunt trimișĭ apoi la granița rusécă de-alungul Carsului.

Sosițĭ în Brașov.

Pe dĭua de 12 Maiŭ n.

Pomul verde: Niculescu, proprietar, Brăila, Unger, Pesta.

Europa: Stefănescu, ofițer, Bucurescĭ; Liechtenstein, Scheider, Stein, Nobel, Viena; Csiky, T.-Mureșului; Donner, B.-Ciaba; Milenkovits, Vĕrșeț.

Bucurescĭ: Niculescu, proprietar, Piatra; Mautner, Polacsek, Pesta; Lukács, Viena; D-na Fleissig, Făgăraș; Havas, S.-Săngeorgiŭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău.* Popa. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica eĭ după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De acea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi străgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei.

Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costă numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 leĭ.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Maiŭ n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121 25
Renta de coróne ung. 4%	99 50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	2[illegible]2 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	157 25
Impr. ung. cu premii	100.65
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.45
Renta de argint austr.	121 25
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.40
Losurĭ din 1860	153.80
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.3[illegible]
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	728 —
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	671 25
Napoleondorĭ	19 06
Mărcĭ imperiale germane	117.10
London vista	239.70
Paris vista	95 22½
Rente de coróne austr. 4%	95 15
Note italiene	—.—